

# MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

**ELŐFIZETESI ÁRAK:**  
 Helyben: Egy óra kor. 1.—  
 Negyedévre — — — 3.—  
 Félévre — — — 6.—  
 Egész évre — — — 12.—  
 Vidékre: Egy óra kor. 1.20  
 Negyedévre — — — 3.60  
 Félévre — — — 7.—  
 Egész évre — — — 14.—  
 Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

**SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL**  
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítású, díjazás szerint.  
 Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

## Magyar fiuk a katonaiskolákban.

Budapest, december 17.

A delegációknak adott válaszok között kétségtelenül a legérdekesebbek közé tartozik a katonai nevelőintézetekről beterjesztett kimutatás. Különös érdekességet kölcsönöz e kimutatásnak az a körülmény, hogy a képviselőházban immár egy év óta napirenden van a hadsereg magyarságának kérdése. És ha komolyan figyelembe vesszük azt a csekély számot, melyivel a magyar fiuk képviselve vannak a katonaiskolákban, a legnagyobb foku felháborodás és elkeseredés vesz rajtunk erőt, mert látjuk, hogy a hadügyminiszternek az az ígérete, hogy lehetőleg a kvóta arányában veszi fel a magyar fiukat a katonaiskolákba, nem egyéb pusztán szemfényvesztésnél. A közös hadsereg kiegészítéséhez Ausztria 56, Magyarország pedig 44 százalékkal járul, jogosan elvárható volna tehát, hogy ebben az arányban lenne képviselve a magyarság a tisztkarban és a tiszti nevelőintézetekben is. És e helyett mit találunk? Megmutatják a statisztika adatok, amelyeket a hadügyminiszter kimutatásából vesszünk ki.

E kimutatás szerint a bécsujhelyi katonai akadémiába fölvetetett 35 osztrák, 5 magyar, a műszaki akadémiába fölvetetett 10 osztrák 3 magyar. A katonai alreáliskolákban a számok így állanak: Fischau 114 osztrák, 9 magyar. Kőszeg 108 osztrák, 79 magyar. St. Pölten 184 osztrák, 14 magyar. Kismarton 174 osztrák, 78 magyar. Kassa 82 osztrák, 103 magyar. Összesen 662 osztrák, 263 magyar. Megjegyzendő, hogy a magyar illetőségűekkel jelzetteknek a fele átlag horvát s hogy magyar illetőségűeknek vétetnek az osztrák tisztek fiai is, ha magyar földön születtek. Így például a kőszegi alreáliskolában kimutatott 74 magyar közül 53 katonatiszteknek fia és csak 19 a magyar állami tisztviselőké. Kismartonban 78 magyar közül 52 katonatiszt fia. Kassán 103 közül 46 katonai sarjadék és 47 állami tisztviselő. Vagyis a magyarságnak számaránya a horvátok és a magyarul alig tudó katonagyermek folytán még a kimutatott számnál is kevesebb.

Még rosszabb arány jön ki a tisztkar kiegészítésére szolgáló hadapródiskoláknál, melyeknek 1931 osztrák növendéke mellett magyar illetőségűnek van ugyan kimutatva 840 (ezek közül magyarnak 663, horvátnak 177). Százalékban kifejezve ez így hangzik: 2792 növendék közül osztrák 69 százalék (56 helyett), magyar honos 31 (44 helyett), pontosabban kifejezve: magyar 23 százalék (beleértve a katonagyermekket is), horvát 7 százalék.

Még furcsábban alakul az arány a tüzérségi hadapródiskolában, melyben 404 növendék közül osztrák 354, azaz 87 százalék, magyar 95 százalék, horvát 35 százalék. Az utász hadapród-

iskolában 143 közül osztrák 124 (89 százalék) magyar 17, horvát 1, ami szintén 10 százalék magyarnak felel meg. A lovassági hadapródiskolában 172 közül osztrák 126, azaz 73 százalék, magyar 37, azaz 20 százalék, horvát 7 százalék.

Ebből világosan látható, hogy a tisztképzésnél a magyar honosok száma botránosan alatta marad a joggal megvárható törvényes százalékának. Hát még ha tekintetbe vesszük, hogy mily nagy számban vannak felvéve magyar honosoktól a katonaiskolák fiai, akiknek pedig jó része nemcsak nem magyar állampolgár, de nem is tud magyarul, akkor tűnik csak ki, mily csekély mértékben van képviselve a fajmagyarság a katonai nevelőintézetekben.

Eppen ily nevelésesen elszomorító a kimutatás, mely arról ad számot, hogy a magyar nyelvet mily eredménnyel tanítják a hadapródiskolákban. Kiderül e kimutatásból ugyanis, hogy a magyar nyelvet 16 hadapródiskola közül csupán ötben tanítják. Bécsben, Budapesten, Nagyszébenben, Pozsonyban és Temesvárott. Így aztán a hadapródiskolák két felső évfolyamában 1173 közül a magyar nyelv oktatásában részesült 373 növendék. Nevezetes azonban, hogy a károlyvárosi és kamenicei hadapródiskolákban — mert azok Horvátországban vannak — már nem tanítják a magyar nyelvet, noha ezekben is sok «magyar illetőségű» ifju található. Általában érdemes a megfigyelésre, hogy az egyes hadapródiskolákba hogyan dugdossák el a magyar fiukat. Magyar honos van Prágában 10, Károlyvárosban 73, Triesztben 18, Liebenauban 20, Marburgban 56 Kamenicben 108, Strassban 31, a többi hadapródiskolákban 15. És ezek a magyar honosok egyáltalán nem részesülnek magyar nyelvi oktatásban, mert itt az a cél, hogy kineveljék belőlük a magyarságot, de hát azért a statisztikában mégis a magyar illetőségűek számát szaporítják. Ennél galádabb és hitványabb játékot még aligha játszottak valaha statisztikával.

Követelmünk kell tehát legalább is azt, hogy a tisztképzésben a törvényes arányban (44 magyar, 56 osztrák) vétessenek fel a jelentkezők s valahára vége vessék annak a gyalázatos hazugságnak, melylyel minden évben előáll a hadügyi kormány a delegációban, hogy különös tekintettel vannak a katonai iskolákban a felvételnél a magyar ifjakra.

Budapest, december 17.

A képviselőház holnap, pénteken délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjére a katonai javaslatok tárgyalása van kitűzve. Szólásra Bartha Miklós, Holló Lajos és Lendl Adolf vannak feliratkozva.

Az olasz kereskedelmi szerződés. Bécsből táviratozzák, hogy ma délelőtt gróf Goluchowski külügyminiszter elnöklésével az osztrák és a magyar kormány tagjai együttes konferenciára

ültek össze a külügyminiszteriumban. Az értekezleten magyar részről gróf Tisza István miniszterelnök, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Tallian Bela földművelésügyi miniszter, továbbá báró Andreánszky pénzügyi, Bíró Tamás kereskedelmi és Otlyk Iván földművelésügyi miniszteri tanácsosok vettek részt. Félhivatalos közlés szerint az értekezleten Ausztria-Magyarország római kiküldöttének az ideiglenes olasz kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozólag adandó utasításokról volt szó. A magyar miniszterek és a szakelődök ma délután visszatérnek Budapestre.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy ma délelőtt az a bécsi hír okozott riadalmat a főváros politikai köreibben, hogy az osztrák meg a magyar kormány határozottan kereskedelmi provizoriumot akar kötni Olaszországgal, még pedig az olasz borvám-klauszula változatlan tartásával. Utána jártunk, de mértékadó helyeken semmiféle első forrásból merített értesülés nem erősítette meg ezt a megállapodást, mely a magyar bortermelésre kétségtelenül újabb súlyos csapást mérne. Alig egy-két napja, hogy a kormánynak mértékadó összes tagjai kötelező nyilatkozatot tettek arról, hogy az Olaszországgal való ideiglenes szerződést csak a magyar bortermelés érdekében teljes védelmével fogják megkötni. Hogy már most a mai helyzetben, amikor Fiumében vagy félmillió hektoliter olasz bor van elraktározva, a magyar kormány megszegje adott szavát s még Franciaországnak, Spanyolorzágnak s más bortermelő államoknak is hatheti időt engedjen arra, hogy az idegen borból még millió hektoliterteket zudítsanak a magyar piacra, ezt olyan képtelenségnek tartjuk, amelylyel foglalkozni s amelyet iszonyattal visszautasítani csak zurnalistikai kötelességtudásunk készítetett.

## A helyzet.

Budapest, december 17.

A politikai közvélemény ma leginkább a delegációk bécsi tanácskozásai felé irányul. A királyi beszéd, melylyel ő felsége a delegációk hódolatát fogadta, általában jó benyomást keltett, különösen azért, mert hangsúlyozta — épp úgy mint Goluchowski külügyminiszter előterjesztése, — hogy a külhatalmakkal jó viszonyban vagyunk s a balkánfélszigeti bonyodalmat nem használta fel arra, hogy ezekből következtetéseket vonjon le a magyar belpolitikai viszonyokra, melyek megakadályozzák az esztendő utolsó hónapjában is a köteles ujonclét-szám beállítását. A trónbeszéd és külügyminiszteri expoze tehát nem volt olaj a tüzre, sőt alkalmas volt a magyar politikai viszonyok felhő eloszlatásának előmozdítására is. Ezen buzgólkodott Széll Kálmán, a magyar delegáció alnöke is, midőn a királyt a bécsi intrikákkal szemben rendkívül emelkedett hangon biztosította a magyaroknak a trónhoz való ragaszkodásáról.

A delegációk a mostani előjelek szerint tehát legkésőbb szombatig meghozzák provizórikus jellegű határozataikat s akkor a magyar képviselőházban is megkezdődik a munka, vagy hogy helyesebben mondjuk, az obstrukció folytatása. Pénteken ugyanis csak formális ülése lesz a t. Háznak, melyen Lukács László pénzügy-

miniszter benyújtja az állami tisztviselők ez év fizetési pótlékára vonatkozó törvényjavaslatot, amelyről különben az alábbiakban is szólunk.

A szabadelvű pártkörben ma már nemcsak a volt nemzeti párti disszidensek négy tagjának visszatérése és nemcsak Böszörményi Sándor és gróf Erdődy Gyula kilépése foglalkoztatja a képviselőket, hanem leginkább az a kérdés, hogy mit fog cselekedni gróf Tisza miniszterelnök Bécsből való visszatérése után az obstrukció maradványának legyűrésére. Az a vélemény, hogy e tekintetben ismét valamelyes erőteljesebb házszabály alkalmazás következik. Hogy miben fog ez nyilatkozni, az természetesen még nem tudható. A parallel vagy éppen a permanens ülések behozatalában aligha, mert hiszen az ellen még a most békében álló Kossuth-párt is fellázadna, még pedig a technikai obstrukció fegyverével. Azért nagyon nehéz elhinni azt a lapokban is megjelent kombinációt, hogy báró Podmaniczky Frigyes, vagy a szabadelvű párt egy másik tagja indítványozni fogja, hogy a t. Ház addig tartson egyfolytában ülést, amíg a katonai javaslatok sorsát szavazással el nem döntik. Gróf Tisza István ilyen dolgot meg nem kockáztathat, mert ezzel csak újabb viharoknak vetné el a magvát. Egyebekben — úgy látszik — a békére való hajlandóság meg volna még a mostani harcolók többségében is, ha valahogy gróf Tisza István megtalálná a módot arra, hogy a szabadelvű párt ugynevezett régi elemeinek minden érzékenységi érintése nélkül meg tudná tenni a békeajánlatot a Szederkényi-pártárványatnak, melynek leszerelése maga után vonná a néppárt néhány harcias tagjának visszavonulását is.

A rendes parlamenti munkálkodásnak valamelyes módon való előmozdítása, ez ismét a jelszó. de most már az ellenzék higgadtabb elemeinél is, annál is inkább, mert most már az országgyűlési restanciák elintézése is igénybe fog venni legalább egy félesztendőt. Ezek között természetesen elsősorban ott van az ujoncjutaléknak 1903. évre való megállapításáról szóló törvényjavaslat, melyhez összesen huszonhárom határozati javaslat és ellenindítvány van beadva, melyekből azonban a függetlenségi Kossuth-párt immár kibékült tagjai vissza fognak venni legalább tiz javaslatot. Ezután következne még: az ujoncmegajánlási javaslatok, a honvédelmi miniszter jelentései, az ex-lexben való kormányzásról szóló jelentés, a kvóta-jelentés, a vám- és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó jelentés,

azután valamikor a polgári perrendtartás reformjára vonatkozó jelentés és még több. sürgősen elintézendő dolog, amelyek közt a vihar csirait hordja magában a parlamenti vizsgáló-bizottságnak a Szápary László megvesztegetési kísérleteire vonatkozó jelentése. Szóval, munka volna elég még az előtt is, mielőtt a kiegyezés és gazdasági nagy problémáink elintézésére kerülné a sor, de hát hogy lehet-e dolgozni még azoknak is, akiknek erre hajlandóságuk van, azt talán még megmutatja az évvégi politikai kialakulás. Talán — ki tudja — a karácsonyi szent ünnepek varázsa a békeesség ihletével szállja meg a még most békére nem hajlandó obstrukciók kis, de keménynyaku csapatát is.

A válságra vonatkozó egyéb értesüléseink különben a következők:

#### A tisztviselők fizetéspótléka.

A tisztviselők fizetéspótléka tárgyában újban a következő értesülést vettük:

A pótlékok kiosztásánál a kormány a már benyújtott fizetésrendezési törvényjavaslatot tartja szem előtt és ennek intenciója szerint fogja a pótlékokat is utalványozni. Minden állami tisztviselő, akiről a fizetésrendezési törvényjavaslat gondoskodott, még ennek az évnek folyamán egyszerre kapja meg azt az összeget, amely neki abban az esetben járt volna, ha a fizetésrendezési javaslat törvényerőre emelkedett volna. Ez az általános elv, a melyen azonban némi változtatás mégis történt. Így az egyes fizetési osztályokban a legmagasabb fokozatokat nem szándékoznak betölteni s így ezeket a pótlék kiutalványozásánál sem veszik tekintetbe, az egy összegben utalványozott pótlék a XI. fizetési osztályban 300, a X. fizetési osztályban 400 és a IX. fizetési osztályban 500 koronánál nagyobb nem lehet, végre a IV. és III. fizetési osztályban, tehát a miniszteri tanácsosoktól felfelé, a fizetésemelés kisebb lesz, mint az eddigi törvényjavaslat tervezte.

A még ebben az évben szétosztásra kerülő pótlékokkal kapcsolatosan a kormány a pótlékok állandósítása iránt is intézkedik, vagyis az összes állami tisztviselők 1904. évi január elsejétől kezdve állandó és a nyugdíjba is beszámítandó pótlék gyanánt hónaponként kapják azt az összeget — természetesen a már fent említett megszorítással — mely őket a fizetésrendezés tör-

vényerőre való emelkedése esetén megillette volna. Ez a pótlék teljesen a fizetés jellegével bír s így szolgálati díj alá is esik és egész addig fog utalványoztatni, amíg a törvényhatósági tisztviselők és a felekezeti tanítók fizetésének rendezésére vonatkozólag a munkálatok elkészülnek és az új fizetésrendezési törvényjavaslatot a kormány be nem nyújtja.

#### Új katonai iskolák.

A közös hadügyminiszterium jövő évi költségvetésébe fölvette egy új katonai főreáliskola költségeit is. Az új iskolát a magyar korona országainak területén állítják föl. A közös hadügyi költségelölírányzathól kiténik az, hogy a Magyarországon fekvő három katonai alreáliskola közül egyet osztrák földre helyeznek át, ezért cserébe egy gyalogsági hadapródiskolát kapunk, amely az alreáliskola épületét fogja elfoglalni.

#### Egy volt főispán a kormány ellen.

Megemlékeztünk már Puky Gyula, Hajdúmegye és Debrecen volt főispánjának bucsujáról. Az esetre vonatkozólag debreceni tudósítónk még a következőket jelenti: Kedden bucsuzott el a megyei és városi tisztviselőktől Puky Gyula, Hajdu vármegye és Debrecen város volt főispánja. Puky Gyula, aki a debreceni kir. ítélőtábla elnöke is volt, két éven keresztül vezette a Széll-kormány alatt a megye és város ügyeit. Bucsubeszédében kijelentette, hogy azért kellett visszavonulnia, mert a Tisza-kormány törekvései s az ő hazafias meggyőződése közt átláthatatlan ellentétek vannak. Puky Gyula 40 évi közszolgálat után Budapest mellett levő birtokaira vonul vissza.

#### A delegációk.

Budapest, dec. 17.

A magyar delegáció albizottságai nagy gyorsasággal dolgoznak és a tegnapi nap folyamán már el is végezték előkészítő tevékenységüket. A négyes albizottság délután három órakor tartotta együttes ülését, amelyen a közös kormány által kért indemnitást tárgyalták és fogadták el. Az erre vonatkozó jelentést Münnich Aurél előadó fogja a ma délután három órakor tartandó teljes ülés elé terjeszteni és úgy látszik, hogy a plenaris ülés minden vita nélkül fogja az albizottságok határozatát szankcionálni, amivel a delegációk ülésezése egyelőre véget ér. A delegációk működése ugyanis végleges befejezést

#### A vén csősz.

Elbeszélés.

Írta: Pálffy István.

##### I.

Az öreg Vinczellér Sándor bácsi ott áll az országút mellett az árokparton, fokosa nyelét mellette szegedi, két kezével rákönyököl és úgy bámul a borongó ég felé. A termést hordó szekerek megrakva nyikorognak el mellette. A kocsis nagyot esördített hosszú ostorával, aztán oda se figyelve nógatja a lovakat.

— Gyite, hé!

Vinczellér Sándor bácsi, az öreg csősz pedig felpillant tszéles karimájú kalapja alól és odaszól a hejke kocsinak.

— De jó dolgod van, öcsém!

— Hát nem is cserélnék kenddel — mondja a kocsis és azzal tovább nyikorog kenetlen szerével.

Az öreg csősz nézi egy ideig, aztán fokosa nyelével böködi a földet, miközben morog:

— Nem rossz gyerek ez se, csak egy kicsit szonosz. (T. i. két esztendőt ült Vácott.) De azért nem baj az. Van benne magyar virtus. Vagy — vagy. Nem enged a negyvennyolcból!

Még tovább is elmélázna az öreg, ha másik szekér nem jönne. De hát jön és ennek a kocsisát már csak azért is meg kell szólítani, mivel nagyon becsületes ember.

— Adj Isten jó napot! — köszönti a szekeres.

— Megadta a nagy Uristen — válaszol a vén csősz.

Erre valaki nyöszörög a kocsin. Valami diák-

féle gyerek. Mert, hogy hazajött vakációra, hát segít az édes apjának behordani a gabonát. Pápán tanul, de csak úgy a maga erejéből, mert hát szülei szegények, alig van egyebük egy-két hold földnél, meg a nagy becsületség, amiben a falu részesíti. Már pedig ebből nem lehet papot nevelni; pedig hát Jóó András bácsi azt akar. Hadd tanuljon — gondolja — elég jó feje van.

##### II.

Aztán jön a másik, a harmadik, a negyedik szekér és így tovább. Vinczellér Sándor bácsi mindeniket köszönti illendően, míg azok viszonoznak és tovább haltnak. Ő pedig megfordul és körültekint. Szemléli a birtokát, már tudniillik amelyik őrzésére van bizva. Hü kutyája mellette ólalkodik, a forró időtől nyelvét táltott szájában hűsölteti, néha-néha vakkant egyet, de csak úgy elhalóan. Mit is ugasson. Ugy se lát senkit. Ha csak azt az egy pár fehérmépet meg nem ugatja, akik egy-két buzafejért fáradtak el a tarlóra, hogy a kis libáknak vagy rucáknak vigyenek haza. Azoknak meg ugyis szabad. Még a gazdája, a Sándor bácsi se törődik vele, pedig hát ővé a felelősség.

Ide ballag hozzájuk, aztán kérdőre vonja őket, hogy mit keresnek itt. No, hiszen kár volt szólnia! Az asszony népség úgy megpörgeti a nyelvét, hogy Sándor bácsi csak himel-hámol. Ott is hagyja őket. Nem bánja, ha mindjárt elviszik az egész határt is, de ott nem marad velük, mert úgy megszapultják, hogy még az ing se marad rajta szárazon. Azzal ott is hagyja őket, csak a kutyá, a hűségese állat vakkant még egyet, mintegy jelentve, hogy itt van ő is.

Sándor bácsi megkerüli a határt, mert hát ez

a hivatása. Rendben talált mindent. Nem hiányzik semmi sem. Aztán, mivel a nap nyugvóra vár, vissza ballag oda, honnan reggel elindult: a kunyhójához. Széjjelbörzöngeti a szalmát és azzal hasra fekszik és előszedi a makra-pipáját, aztán rágyújt. Pöfököl, bodor füstököt erget, ezzel elűzi a szunyogokat. Gondolkodik hosszan, merengően; eszébe jut az elmúlt idők szomorú képe és — Isten tudja mitől — egy kövér könyccsepp pereg le homályos szeméről, két öklével letörül, de nem használ, mert több is jön utána.

##### III.

Bus emlékezéseiben aztán elszenderül s csak arra ébred fel, mikor az urasági hintó arra robog. Négy fekete ló húzza a fényes járművet, szinte porzik a dülö-ut belé. Gyorsan hajt a kocsis Simontornyára az állomásra, mert alighanem mejjött a nagyságos ur, az uraság, aki követ Pesten.

Aztán megint csak elmereng tovább. A forró nap, kifárasztotta, nem csoda, ha megint elszunyad. Almában is látja, amint kaszálják még itt-ott a gabonát s látja, amint hordják, takarítják a szérüs kertbe, hogy kimasinazzák és látja, amint a kazalok rakják a szalma-kazalt, a polyva pedig elszáll messze, vissza a tarlóra; mint az öreg csősz gondolata száll messze-messze, fiatalkori éveire, mikor csépelte ő is, a többi bajtársával együtt, a németet...

Elnémul minden, csak a falubeli kutyák vonítanak. Az még ide hallatszik, de Sándor bácsi már nem hallja, mert lelke messze jár. S mikor reggel lett, még saját kutyája se tudta felkölteni, úgy elaludt szegény Vinczellér Sándor bácsi.

csak a január havában tartandó folytatólagos üléseken fog nyerni, amikor is a külügyi expozé felett nagyobb vitára van kilátás.

A külügyi albizottság tegnap délutáni ülésén terjesztette elő gróf *Goluchowski* Agenor külügyminiszter rendkívüli terjedelmes expozéját. A külügyminiszter kérelmére azonban nem indították meg fejtegetései fölött azonnal a vitát, hanem azok előzetes tanulmányozás céljából kinyomatnak és a delegációk között szét fognak osztani. A miniszter fejtegetései igen kimerítőek, világosak és általánosságban kedvező benyomást keltenek a hallgatóság körében. Mindazonáltal részleteiben elég anyagot nyújtanak egy nagyobb, beható vitára, amely azonban, mint fent is jeleztük, csak a jövő év elején folytatólag tartandó ülésen fog bekövetkezni. A jelenleg Bécsben időző magyar miniszterek még a mai nap folyamán hazautaznak, hogy egyrészt *Klotild* főhercegnő temetésén résztvegyenek, másrészt pedig, mert a képviselőház a korábbi megállapodás értelmében holnap ülést tart.

#### A négyes albizottság ülése.

A magyar delegáció hadügyi, tengerészeti, külügyi és pénzügyi albizottságai tegnap délután három órákor tartották *Széll* Kálmán elnöklésével együttes ülésüket.

*Münnich* Aurél előadó ismerteti a közösügyi indennitási javaslatot.

*Okolicsányi* László kifogásolja a javaslat tárgyalását, amíg a külügyi expozé nem ismertetik a bizottsággal és amíg a hadügyminiszter is nem ad expozé.

*Hegedüs* Sándor a javaslatot elfogadásra ajánlja. Gróf *Wilczek* Frigyes kijelenti, hogy nem fogadná el a javaslatot, ha nem volnának a körülmények oly rendkívüliek.

*Ugron* Gábornak, midőn az ex-lexről és az obstrukcióról beszélnek, mosolyognia kell, mert az albizottság tagjai igen jól tudják, hogy Magyarországnak számos törvénye van, mely nincsen végrehajtva és hogy számos, évtizedek óta ismétlődő óhajításai és határozatai vannak a delegációnak, amelyeket a hadügyminiszterium sohasem érvényesített. Midőn azt látjuk, hogy az országnak törvényeit mindig Magyarország ellen magyarazzák, akkor ne csodálkozozzanak azon, hogy az ellenzék elhagyja a terelem és a törvénynek, meg a házszabályoknak felhasználásával a nemzet jogainak védelmét más térre viszi.

Azt kérdi a hadügyminisztertől, hogy ő felségének 1868-ban kibocsátott rendelete, hogy a magyar honos tisztek a magyarországi ezredekhez vezetésnek vissza, mily mértékben vételeit foganatba és mily kilátásokat nyújt arra nézve, hogy mikorra lesz ez az intézkedés végre is hajtva? Kérdi továbbá a hadügyminisztert, hogy mi van a Bécsben, az Arzenálban elhelyezett tűzér hadapród-iskolával? Meddig fog ez még fenntartatni, meddig fognak abban a tűzértisztek kiképezetni és így meddig fog osztrák területen egyszerre két tűzérügyi katonai akadémia fenntartatni?

Reméli, a hadügyminiszter ezen kérdéseire válaszolni fog.

*Pitreich* közös hadügyminiszter sajnálatát fejezi ki, hogy a magyar nyelvet nem bírja s ezért kénytelen német nyelven válaszolni. A hadsereg kérdéseinek alapos megvitatása elől nem akar elzárkózni. Kötelessége most néhány kérdésre megadni a választ. Ami a költségvetést illeti, az összegeket olyan mértékben használják fel, amint azt a delegáció megengedte. Miután magasabb ujonccsallomány nem volt elérhető, a tarackágyu-ütegosztályok felállításának is egyelőre abban kell maradnia. Nevezett testek létesítésének szüksége ma épp úgy fennáll, mint ahogy előbb fennállott, miután azonban az ujoncokat nem engedélyezték, el kellett halasztani a felállítást, miután a többi kereteket csökkenteni, vagy szétosztani nem lehetett. Azonban ez a szaporítás feltétlenül az ujonccsallomány szaporításához van kötve, ha ez oly módon történik, amint azt a hadsereg kérésége megkívánja. A tarackok gyártása már is folyik. A 38 millió, melyet e célra megszavaztak, eszerint fel is használtattak.

*Szentiványi* Árpád nem bocsátkozik annak fejtegetésébe, hogy micsoda tények idézték elő, hogy még a hadsereg költségeire is indennitás kéretik. A maga részéről annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy azt nemcsak az ellenzék idézte elő, hanem járultak ahhoz más körülmények is.

*Hodossy* Imre szerint a közösügyi kiadásokat számszerint megállapítani nem az országgyűlés, hanem az országos bizottság van hivatalos.

Gróf *Wilczek* Frigyes a törvényből azt következteti, hogy a költségvetési törvény és az appropriációt is csak az országgyűlésen adhatja meg.

*Ugron* Gábor: Szükségesnek tartja, hogy az országos bizottság véleményét nyilvánítsa, állást foglaljon és azokból a vitákból, amelyek itt folynak, a hadügyminiszter magának tájékozást szerezzen és szükség esetén ő is tájékoztatást nyújtson.

*Tisza* István gróf miniszterelnök: Maga részéről semmi akadályt nem kíván az utjába gördíteni, ha az országos bizottság a költségvetést nagyon behatóan, nagyon részletesen fogja tárgyalni s azt, hogy ott minden fontos mozzanatra nézve felvilágosítást és megnyugvást kívánnak, de most — azt hiszi — csakugyan célt tévesztett volna, ha az indennitás megszavazásának kérdését kívánnák a hadügyi kormányzat eljárásának ilyen részletes megvitatásától tenni függővé.

*Széll* Kálmán elnök nem tartja helytállóknak azt a nézetét, mintha az indennitás a delegációra nem tartoznék.

*Münnich* Aurél megjegyzése után

Elnök szavazás alá bocsátja a kérdést s kijelenti, hogy az albizottság a jövő év első két hónapjára vonatkozó pénzügyi felhatalmazást megadja és hogy az erre vonatkozó jelentés a csütörtökön délután három órákor tartandó nyilvános országos bizottság elő fog terjesztetni.

*Miklós* Odön javaslatára kimutatást kívánnak a közös hadügyminisztertől az 1904. évre illetőleg a hadügyi költségvetés tárgyalásának idejére arról, hogy a tisztek honossága százalékos arány szerint miképpen alakul?

*Ugron* Gábor kívánságára megtoldatik e kimutatás azzal, hogy a tisztek közül hányan bírnak a magyar nyelvet, úgy hogy sikerrel oktathassák a kezük alatt álló csapatokat.

Gróf *Wilczek* Frigyes óhajítására pedig mindez azzal egészítették ki, hogy a százalékos arány mellett a számszerű arány is ki legyen tüntetve.

Ezzel az albizottsági ülés délután 4 óra 45 perccor véget ért.

Bécsből jelentik, hogy az osztrák delegáció ma nem tart ülést. Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága holnap délelőtt 10 órákor ül össze.

#### A külügyi expozé.

A külügyi albizottság tegnap délután ült össze tanácskozára gróf *Khuen-Héderváry* Károly elnöklésével. *Khuen-Héderváry* üdvözlőlvén a bizottságot, szót kért *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter és elmondotta expozéját.

Gróf *Goluchowski* Agenor: Mindenekelőtt megemlékezik a hármasszövetség megújításáról. Szövetségeinknek ugyan még ma is vannak ellenségei, de ezek már elszigetelten állanak. Az irredenta jellegű tüntetések, melyek néhány hónap óta elszaporodtak, mindenesetre nagyon sajnálatos tünetet képeznek s a leghatározottabb kárhözvitást és visszautasítást érdemelik.

A minden tekintetben bevált szövetségi politikánknak folytonosságával egyrangban áll az orosz birodalomhoz való barátságos viszonyunknak felette elegendő alakulása. Kapcsolatban áll ezzel a jelenleg előtérben levő Balkán-kérdés.

Ami mondással szemben, hogy Törökországban nem változik semmi, azt a tételt állítja fel, hogy Törökországnak meg kell változni, ha élni akar és hogy mivel erre önszántából nem képes, azoknak kell erről gondoskodniuk, kiknek a török birodalom fennmaradása és integritása nyilvánvaló érdekükben áll. Ismerteti a nehézségeket, majd így folytatja: A forradalmi bizottságok, melyeknek központi vezetősége Bulgáriában volt, a fejedelmi kormányt egyesesen bűnös és az aktív pártakeléstől alig megkülönböztethető toleranciája folytán csakhamar lázas tevékenységet fejtettek ki.

Szólv ezután rátér azoknak a körülményeknek ismertetésére, melyek a reform-programm revízióját szükségessé tették, valamint azokra a megállapodásokra, amelyek a műzstégi találkozások alkalmával történtek s mely megállapodásokat közismeretesen kilenc pontban foglalták össze. Ettől a programtól a legjobbat várja. Sztambulban csak saját létüket veszélyeztetnék, ha követeléseinket, melyek egyedül alkalmasak arra, hogy a birodalmat a hirtelen enyészettől megmentsék, nem veszik őszintén és lojálisan tekintetbe.

Visszatekintve a közelmúlt legfeltűnőbb eseményeire, megemlékezik azon minden emberi érzést kigunyoló tragédiáról, melynek színtere június havában a belgrádi konak volt. A szerb népképviselőt a gazdáltn koronát egyhangulag a másik nemzeti dinasztia fejének ajánlotta föl és őt a kormányhatalom megragadására felszólította, mi, kiket az ottani események legközelebről érintenek, nem habozhattunk e megoldáshoz való hozzájárulásunkkal.

Remélhető, hogy Péter király az újjáalkotás e művénél a szerb nép egészséges részében erős támaszt fog találni. Szerbiában a haladás csak akkor

lehet reális, sikeres és állandó, ha a szomszéd királyság lemond sokféle politikai tévedéseiről és emellett barátságunk értékét teljes mértékben megbecsüli.

Egy nagy és minden irányban tiszteletet parancsoló alak tűnt le az idén nyáron a felszínről. O szentsége XIII. Leó pápa halála a jelenkor történelmének kiváló fontosságú eseménye. A kevéssel azután utóválasztásra összegyűlt konkclave igen szerencsés és osztatlan meglegedést keltő módon oldotta meg feladatát, úgy hogy az öröndetes esemény konstataálására szorítkozhatnánk, ha ez alkalommal tanusított magatartásunk nem vont volna maga után egy a sajtóban, mint nyilvános gyűléseken mindenféle kritikai fejtegetést és vitatkozást, melyeket hallgatással nem mellőzhetek. A vita az ugynevezett vétőjog körül forgott és nézetem szerint arra volt visszavezethető, hogy némelyek e jelenleg a habsburgi császári koronához kötött előjog létezését és lényegét vagy ignorálják, vagy pedig tökéletesen félreértik, míg mások annak konkrét érvényesítéséhez a jelen esetben a tényeknek semmiképpen meg nem felelő gyanúsításokat fűznek.

Végül pedig egész határozottsággal vissza kell utasítanom azon ítéleést, mintha mi a vétőjog gyakorlásánál ugyszólván egy politikai konstellációt képviseltünk volna.

En ezzel fejtegetéseimnek végére értem. Becses figyelmüknek hosszas igénybevételéért elnézésüket kérve, a külügyminiszterium költségvetését szíves el fogadásra ajánlom.

#### A vita elhalasztása.

Az albizottság ezután *Falk* Miksa előadó javaslatára elhatározta, hogy a külügyminiszter expozéját magyarra fordíttatja, kinyomatja és szétosztatja és annak idején napirendre tűzi. *Ugron* Gábor és *Okolicsányi* László indítványát, amely szerint a vitát már holnap megkezdjék, elvetették. Ezzel az ülés véget ért.

## TÁVIRATOK.

#### A francia kulturharc.

Páris, december 17. Az autorizált kongregációk megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslat végérvényes szövegét csak a holnapi minisztertanácsban alapítják meg.

#### Az új spanyol miniszterium.

Madrid, december 17. Maura miniszterelnök kijelentette, hogy most nem teszi fel a bizalmi kérdést. A kamarák január 10-én nyilatkozhatnak politikájára vonatkozólag, ha be fogja terjesztetni a választási törvényjavaslatot. Maura felszólította a minisztereket, hogy költségvetéseiket 1904. dec. 31-ére tartsák készen.

Silvela kijelentette, hogy elhatározta, hogy a politikai életben aktív szerepet többé nem játszik.

#### Kormányválság Görögországban.

Athén, dec. 17. A kormányt nem sikerült a kamarában beállott akadályokat legyőznie s ennek következtében Rallis miniszterelnök beadta a miniszterium lemondását. Az üléseket elnapolták, de Rallis helyteleníti a kamara feloszlátását, ami nem is fog megtörténni. A király ideiglenesen hivatalnok-miniszteriumot fog kinevezni.

Athén, dec. 17. Theotokiszt a palotába hívták és megbízták a kabinetalakítással. Theotokisz a királynak ügyvezető-miniszterium alakítását ajánlotta. Miután a király ezen indítványt visszautasította, Theotokisz 24 órai gondolkozási időt kért, hogy tanácskozhasson politikai elvárataival.

#### Nigra távozása.

Róma, dec. 17. *Tittoni* külügyminiszter tudomásul vette gróf *Nigra* bécsi nagykövet lemondását és nem is iparkodik őt szándékától eltéríteni. Gróf *Nigra* nem hajlandó a kereskedelmi tárgyalások újból való megindítása céljából az osztrák fővárosban lépéseket tenni és csak azért utazik vissza Bécsbe, hogy visszahívásáról szóló levelét átnyújtsa. A nagykövet véglegesen visszavonul a diplomáciai pályáról. Gróf *Nigra* utódjaitul *Malastina* konstantinápolyi nagykövet és *Beccario* bukaresti követ a legkomolyabb jelöltek.

## A török reformok.

Konstantinápoly, dec. 17. Tegnapelőtt Kapilovo mellett 25 kilométernyire délre Köprüliöl (üszkübi vilajet) összeütközött egy banda egy török járóőrrel. A banda főnöke és három komitácsi meghalt, hat foglyul esett. A többiek megszöktek.

Konstantinápoly, dec. 17. Ezideig az entente hatalmak nagykövetségei és a porta csak egy ízben tanácskoztak a reformok részletei dolgában. A részletek megállapítására vonatkozó tulajdonképpeni tárgyalások valószínűleg a rövid idő múlva megérkező polgári ügynökökkel fognak megkezdődni. Az entente nagykövetségek felszólították a portát, hogy a macedón vilajetek csendőrpáncsnokaira vonatkozólag jusson megállapodásra és a portának egy olasz tábornokot ajánlanak.

## NAPIHIREK.

## Klotild főhercegné halála.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 17.

Klotild Mária főhercegné temetése pénteken délután négy órakor lesz. A megboldogult holttestemét immár készen várja a királyi palota gyászavont szent István-kápolnája. A kárpitosok egész éjjel dolgoztak a templom átalakításán. A szentélyben, a baloldalon, közvetlenül az oltár mellett fekete hárszék áll, előtte imaszámolylyal 6 felsége, a király számára, ettől hátrább balra 11 fekete támlásszék imaszámolylyal a beszertelésen megjelenő családtagok számára. A ravatal a hajó közepén van. A fekete lepellel bevont falakon jobbra, balra a főhercegi család címere ékeskedik fekete alapon. Ezüst felírása ez:

«Archid. Clotilda Maria Rajneria MCMIII.»

Tegnap érkezett meg Loebenstein főszertartásmester, az udvari személyzet, a testőrség s a nemes apródok, akik ma délelőtt tisztelegtek gróf Apponyi Lajos udvarnagynál.

A holnapi temetésre a főhercegi család tagjain kívül délután 1 óra 50 perckor Budapestre érkeznek: Izabella és Henriette főhercegnék, Rajner és Frigyes főhercegek, akik számára a királyi palotában rendeztek be megfélelő lakást s ugyancsak rendbe hozták már 6 felsége lakosztályát is.

A pénteki temetésre csak a főudvarmesteri hivatal által meghívottak léphetnek a templomba. Az alsóthíj beszertelés után tudvalevőleg a külön udvari vonat este nyolc órakor érkezik meg a déli vasút pályaházába, amelynek egyik termét az Entreprise kápolnaszerűvé alakította át. Az emberek ma délben készültek el a munkálatokkal, amelyeken egész éjjel dolgoztak. A katonaság és rendőrség este 7 órakor áll föl az utvonalon.

A főhercegné lelkiüdvéért szombaton, 19-én, délelőtt 10 órakor tartják meg a rekviemet, melyen az előzetes dispoziciók szerint Vaszary Kólos hercegprimás fog pontifikálni.

Az elrendelendő udvari gyászra vonatkozólag a hivatalos lap mai száma a következő hivatalos rendeletet közli: Legelső rendeletre néhai Klotild Mária Raineria főhercegné 6 cs. és kir. fenségeért az udvari gyász péntektől, folyó évi december hó 18-ától kezdve tizenkét napon át a következő változtatással fog viseltetni: az első hat napon, december 18-ától bezárólag december 23-áig a mély, — a további hat napon: december 24-étől — bezárólag 29-ig a kisebb gyász.

A temetési rendre vonatkozólag hivatalos rendszabályokat adtak ki, mely a következő:

1. A megboldogult Budapestre hozatala. A holttest fogadására a magyarországi udvarnagy, a főhercegné főudvarmester-helyettese, két kamarása, helyettes főudvarmestere és udvarhölgye, valamint a szolgálattételre rendelt udvari kíséret csütörtökön, 1903. december 17-én este 8 óra előtt a déli vasút pályaudvarának érkezési oldalán megjelennek. A magyarországi udvarnagy, az elhunyt főhercegné helyettes főudvarmestere, két kamarása, helyettes főudvarmestere és udvarhölgye követik a koporsót és a számukra elkészített imaszámolyokhoz mennek.

Ezután a papság a holttestet beszenteli, mire a koporsót felemelik és a kísérek ugyanoly sorrendje mellett, mint előbb a vasuti kocsiból, átviszik a halottszállító kocsira.

A temetési menet sorrendje a következő: Két udvari lovász lámpákkal, egy lovas-osztag, mint elővéd, egy udvari furir lovon, egy udvari főbiztos kétfogatu udvari kocsiban, egy udvari biztos lovon, egy kétfogatu udvari kocsit két kamarással, egy kétfogatu udvari kocsin a magyarországi udvarnagy és az elhunyt helyettes főudvarmestere, két udvari lovász lámpákkal, a halottas kocsit a koporsóval. Mellette jobbról hat darabantestőr alabárdokkal és balról 6 lovastestőr kivont karddal. A menet a déli vasuti pályaudvartól (érkezési oldal) az Alkotás-utcán, Krisztina-köruton, Krisztina-téren, Attila-köruton, Szent János-téren, Attila-köruton, Palota-uton, Szent György-utcán, Szent György-téren át a Kir. várpalotába vonul. A várbeli kápolnában a koporsót komornyikok és lakajok leemelik a halottas kocsiról, ott fogadják a papság és azután beviszik a kápolnába. A ravatalra helyezték holttestet beszentelés után mindenki távozik és a templomot bezárják.

2. A közszemlére tétel. Pénteken, dec. 18-án reggel 8 órakor kezdődik, megelőzőleg ismételt beszertelés után, a közönség bebecsátása az udvari kápolnában az elzárt koporsóban ravatalra helyezett fenséges halottal. A szemlére kitétel ideje alatt a kápolnák mellett testőrök adják a diszorságot és a papság, nemkülönben a komornyikok és udvari ínosok imákat mondanak. Nyolc órától 12 óráig a főoltárnál miséket mondanak az elhunyt lelki üdvéért és 12 órakor a kápolnát elzárják a közönség elől. Déli 12—1 óráig a templomokban harangoznak.

3. A temetés. Pénteken, dec. 18-án délután 4 órakor lesz a temetés.

E gyásznapra 4 óra előtt összegyűlekeznek az udvari kápolnában a miniszterek, zászlós urak, udvari méltóságok, az országgyűlés két házának elnökségei, a tábornoki és a tisztikar, Budapest székesfőváros küldöttsége és a többi küldöttségek, azután az elhunyt főhercegné helyettes főudvarmestere, két kamarása, helyettes főudvarmestere és udvarhölgye, valamint szolgálatainak és mindnyájan elfoglalják a számukra kijelölt helyet. O teltség, a fenséges urak és asszonyok a szertartás kezdete előtt a várpalota felső négyszögének sarokterméből, a folyosón és a kriptalépcsőn, továbbá a sekrestyén át a presbyteriumban számukra elkészített helvekre vezetettek.

Következik az ünnepélyes beszertelés, mire az énekesek a «Libera»-t éneklék. Ezután a koporsót felemelik és gyászimák kíséretében a templomból a kápolna udvarán keresztül, ahol a koronaórség áll őrt, a kriptába viszik, egy udvari biztos, a pontifikáló és asszisztáló papság és egy udvari főbiztos előlépése mellett. A kriptában a koporsót újra beszentelik. Az imák elvégzése után a helyettes főudvarmester átadja a holttestet az udvari plébánosnak és őrizetbe ajánlja, mire mindenki távozik a kriptából. Mialatt ez a kriptában megtörténik, a legmagasabb udvar elhagyja a templomot, ahonnan a többi jelenlevők is elmennek.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlásában feltűnő változás nincs és Európa időjárása az előző napi jellegét megtartotta.

Hazánkban az idő tulnyomóan boros, sok helyütt, főleg a nyugati részekben ködös és általában enyhe. A csapadék az ország északnyugati felében általában volt és az északi Kárpátokban helyenkint jelentősen mennyiségű hó esett.

Jóslat:

Lényegtelen hőváltozással változóan felhős idő várható, elvértve csapadékkal.

Hőmérséklet: + 3-8 C. fok.

— (A király audienciái.) Bécsből táviratozzák: Ö Felsége a mai általános kihallgatáson többek között fogadta gróf Welsersheimb Rudolf nagykövetet és báró Appel János lovassági tábornokot.

— (Udvari és személyi hír.) Bécsből jelentik, hogy Fülöp orléans herceg tegnap odaérkezett Angliából és ma reggel Bicskőre utazott, hogy jelen legyen Mária Raineria Klotild főhercegné temetésén.

— (Az olasz király automobil-balesete.) Rómából táviratozza tudósítónk, hogy az olasz király tegnap két szárnysegédével automobilon a porzianoi kastélyba kocsizván, a benzint felrobbant, de szerencsére senki sem sebesült meg. Már jó nagy utat tett meg az automobil, amikor egy hidra érve, a pneumatic felpukkant. A király kiszállt szárnysegédekkel és a gépész kicserélte a gumigyűrűket. Így aztán folytatták az utat egész a maltanói majorsáig. Itt újabb baleset történt. Az automobil egy nagy zökkenéssel megakadt és a benzintartó felrobbant. A király elsőnek ugrott ki a gépkocsiból és kiségi-

tette adjutánsait, majd élénken tudakolta, nem történt-e bajuk? Egyikük sem sérült meg. A gépész két óra hosszat fáradozott az automobil helyrehozásán, de végre is a király lemondott az ut folytatásáról és kíséreléssel visszatért Rómába. A városban hamarosan híre futott a balesetnek és temérdek sokan tódultak a palotához, hogy híreket halljanak a királyról, mert azt beszélték, hogy a király megsebesült.

— (Az egyetemi tandíjengedés új rendezése.)

Az egyetemen eddig a tandíjengedés korlátozott számhoz volt kötve, ami miatt igen sokszor komoly gondalmak támadtak. Mint értesülünk, most előmunkálat folyik olyan rendezés iránt, hogy a tandíjengedések száma korlátozva ne legyen, de az engedésnek nem egyedüli feltétele maradjon a szegénység, hanem emellett főként a szorgalmat és tanulmányi eredményt követelik meg a szegény egyetemi polgártól. Az új rendezésre nézve az egyetem fakultásai már összeállították véleményes jelentésüket és ezeket mihamarabb felterjesztik a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz, mely az adatok alapján a tandíj engedésének feltételeit és elnyerésének módját kodifikálja. Az új rendelkezés szerint az egyetem tanácsa dönt végleg a tandíjengedés kérdésében.

— (Az olasz anyakirályné házassága.) Velencéből táviratozzák nekünk, hogy a *Gazetta di Venezia* a leghatározottabb formában demetálja a *Resto di Cartino*-nak Margit királyné házassági híreire vonatkozó közleményét.

— (A német trónörökös házassági terve.) A párisi lapok most ismét felvetik a német trónörökös állítólagos házassági tervét. Abból az alkalomból, hogy a dán király meglátogatja Vilmos császárt, azt írják a francia lapok, hogy ennek az utazásnak a célja kibékíteni a német császárt a cumberlandi herceggel. Az *Echo de Paris* pedig magánértesülések alapján, amelyek — szerinte — feltétlenül megbízhatók, azt ujságolja, hogy a német trónörökös legközelebb elfogja jegyezni a cumberlandi herceg legifjabb leányát. Nyilvánvaló, hogy ezt a hírt nyomon fogja követni a cátolet Berlinből.

— (A diplomácia köréből.) A király *Haverda-Wehrlandt* Ferenc osztálytanácsos, kabinet titkárnak az udvari tanácsosi címet és jellegű *Parisini* Emil osztálytanácsos, kabinet titkárnak, valamint *Ebenhofi báró Weber* Ernő osztálytanácsosi cím- és jellegű felruházott kabinet fogalmazónak a III. oszt. vaskorona-rendet és *Slanszky* Ferenc kabinet lajstromozónak a *császári tanácsosi* címet adományozta s *Mardegani* József osztálytanácsos, kabinet titkár udvari tanácsossá nevezte ki.

— (Felsőszéki plakátok) Napok óta feltűnést keltett az utcák hirdető-oszlopain a Király-Színház reklámplakátja, melyet a tegnap este színpadra került *Makrancos hölgyek* című operetthez készítették először. A plakát egy ősz tábornokot ábrázol, aki mulatságos ugrándozás közt az arcát fintorgatja. Tegnap éjszaka azután az történt, hogy a büntető-törvényszék e plakátokat lefoglaltatta, mivel ezen a torzképen a király személyének kigunyolását látta fenforogni. Ertesülésünk az esetről a következő: A budapesti kir. büntető-törvényszék vizsgálóbírája folyó évi december hó 16-án kelt végzése szerint a *Király-Színház* összes előtalálható hirdetéseinek lefoglalását rendelte el, tekintettel arra, hogy a torzképen a király személye kigunyolásának esetét látta fenforogni. A vizsgálóbíró végzésében foglalt rendelkezésének végrehajtásával a magyar kir. államrendőrség bizta meg és intézkedés történt, hogy a főváros egész területén a hirdetéspéldányok eltávolítottassanak és hogy a Király-színház igazgatóságánál és a Bruchsteiner nyomdai cégnél (Damjanich-utca 35. szám) található összes példányok lefoglaltassanak. Az intézkedést még tegnap este s az éjszaka folyamán hatották végre, az összes plakátokat rendőrök tépték le s az eldobás alkalmával a Király-színházban négyszáznolcvanhárom példányt, a Bruchsteiner cégnél pedig tizenkét példányt találtak. A szenációt keltő eset magyarázata az, hogy a plakátokon ábrázolt tábornok, mely *Faragó* Géza festőművész rajza, tényleg hasonlít királyunkhoz.

— (Fraknói püspök alapítványa.) Megemlékeztünk már Fraknói Vilmos püspök nagylelkű elhatározásáról, ki Rómában művészothont építtetett három műteremmel és hozzátartozó egy-egy szobából álló lakással. A művészothont tudvaleg a magyar művészet javára kívánja fordítani olyképpen, hogy az épület földszintjén levő műtermet és szobát egy szobrászművész, az épület első és második emeletén levő helyiségeket pedig egy-egy festőművész foglalja el. A püspök a műtermek használatán túl ösztöndíjakat is biztosít az ott lakó művészeknek, oly megosztással, hogy a szobrászművész évi négyezer korona, a két festőművész 3000—3000 korona ösztöndíjban részesüljön.

Az alapító rendelkezése alapján a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács a fentemlített három műteremre és lakásra valamint a velük járó ösztöndíjra most pályázatot hirdet. *Pályázat minden magyar honoságnak* s egyszersmind magyarul tudó festőművész és szobrász életének 25. évétől kezdve. A műtermek és ösztöndíjak 1904. évi április 15-től 1905. április 15-ig terjedő egy esztendőre adományoztatnak. A pályázó festőművészek egyike köteles Rómában tartózkodása alatt egy vallásos tárgyú festményt elkészíteni, melynek tárgyát szabadon választhatja. A másik művész köteles szent István király vagy szent László király életképeitől merített valamely történelmi eseményt feldolgozni. A szobrászművész köteles domborműben azt a jelenetet megoldani, amely a magyar szent koronának II. Szelvényes pápa által a magyar követek részére való átadását ábrázolja. — A festőművészek által készített festmények az illető művészek tulajdonában maradnak, tehát velük szabadon rendelkezhetnek: a szobrászművész által készített domborművet azonban a művész köteles díjtalanul arra a célra átengedni, hogy az a római lateráni bazilikában II. Szelvényes pápa sírja fölé helyezve, a magyar nemzet kegyeletének hirdetője legyen. A pályázati kérvényeket 1904. évi március 15-ig kell a Magyar Országos Képzőművészeti Tanácshoz benyújtani: a művészek nevével ellátott mutatványművek elhelyezése tekintetében az Országos Tanács irodájában (Báthory-utca 12. sz.) nyelhetni értesítést. A szobrászati pályaművek fölött a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács szobrászati szakosztálya, a festőművészeti pályaművek fölött pedig az Országos Tanács festőművészeti szakosztálya fog ítélkezni.

— (Az élet drámája.) A minap megírtuk, hogy Baden és Zürich közötti vasuti vonalon egy ismeretlen férfi agyonlőtt egy három éves kis fiúcskát, azután meg önmagát. Mint *Zürichből* jelentik, a gyilkosság és öngyilkosság háttere egyike a legrettegetőbb drámáknak, amelyeket az élet teremt. A férfi *Kunz* Emil zürichi kereskedő és borszespekuláns, a gyermek törvénytelen gyermeke. Kedvese, a gyermek anyja, *Genfen* lakott. Kunz nemrég fölkereste az asszonyt és megígérte neki, hogy feleségül veszi, de előbb a gyermeket be akar a mutatni egy rokonának. Valószínűnek látszik, hogy ezt csak azért mondta, hogy a gyermeket anyjától elvihesse. Kunz, akit mindenki gazdag embernek tartott, az utóbbi időben szerencsétlen borszespekulációk következtében tönkrement. Barátai előtt többször hangoztatta, hogy öngyilkossá lesz. De senki sem gyanította, hogy tervét úgy fogja végrehajtani, hogy előbb megöli gyermekét. A gyermek anyja, aki csak nehezen volt rávehető, hogy a gyermeket az utra kedvesének átengedje, mert nagyon ragaszkodott gyermekéhez, kétségbe van esve a borzasztó szerencsétlenség miatt.

— (A spanyol nagykövetség.) A hivatalos lap közli, hogy a király megengedte, hogy Trebiszlyai gróf *Dubsky* Viktor, madridi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet, lovassági tábornok, saját kérelméhez képest, állásától való fölmentése mellett, az állandó nyugállományba átvéssék s neki ez alkalomból a legfelső elismerését fejezte ki. Ugyanakkor a rendkívüli és meghatalmazott nagyköveti címmel és jelleggel felruházott gróf *Welsersheimb* Rudolfot a királyi spanyol udvarnál rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté kinevezte.

— (Változás a nagyváradi káptalanban.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a nagyváradi latin szertartású székeskáptalanban *Széchenyi* Jenő éneklő kanonoknak olvasó kanonokká, *Schieffner* Ede örkanonokká éneklő kanonokká, *Radnai* Farkas felszentelt püspök, székesegyházi főesperesnek örkanonokká, *Andrássy* János békési főesperesnek székesegyházi főesperessé, dr. *Wolofka* Nándor választott püspök közép-szolnoki főesperesnek békési főesperessé és dr. *Belopotzky* Kálmán felszentelt püspök, tábori apostoli helynök és mesterkanonoknak közép-szolnoki főesperessé való fokozatos előlép-

tetését jóváhagyván, dr. *Karsch* Lollion derecskei plebánost és *Bandala* Mihály a budapesti központi papnevelő intézet lelki igazgatóját ugyanazon székeskáptalan kanonokjaivá nevezte ki.

— (A Kossuth-szobor és a szabadság-szobor.) A közgyűlés határozatát a két szobor elhelyezésére vonatkozólag a tanács tudomásul vette s felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a szobrok elhelyező-tervét, illetőleg a részletes helyszínrajzát sürgősen készítse el s nyolc nap alatt mutassa be. Felhívja egyúttal a tanács az illető szaktestületeket, hogy a szobor-bíráló bizottságba a képviselőit küldje ki.

— (A «Makkabaea»-k ünnepélye.) A budapesti *cionista* érzelmi egyetemi hallgatóknak van egy «Makkabaea» című asztaltársasága, mely az erzsébetvárosi Demokrata-kör Royal-szállóbeli helyiségében Chanukka-ünnepélyt rendez. Ennek az ünnepélynek műsorából megemlézésre érdemesnek tartjuk a következő számokat:

Chanukka-gyergyák ünnepélyes meggyújtása. Bar Kochba. zongorán előadja Bokor Armin ur. Menorah. (Költevény Marka Baruchtól) szavalja Stein Nándor ur. Hasosana, (Jehuda Halévytől) szavalja dr. Krausz Sámuel ur. Aud lau ovdu. Karének.

— (Szétosztott sztrájk-tanya.) Az ács-segédék VIII. ker. Vig-utca 18. szám alatti sztrájk-tanyáján szinte napirenden voltak a verekedések s az is megtörtént, hogy a felügyelőre kirendelt rendőrt több ízben eltávolították a sztrájk-tanyáról, sőt el is verték. Tegnapi este is parázs harc folyt a sztrájkolóok között, melynek hevében egy rendőrt súlyosan, egy ácssegédet pedig könnyebben megsebesítettek. Ez azután intézkedésre bírta a főkapitányt, aki ma a sztrájk-tanyát kiürítette s megtiltotta, hogy a sztrájkoló ácssegédék ott továbbra is össze jöhessenek.

— (Tolvaj műgyemtemi hallgató.) A múlt hónap elején a műgyemtemi kémiai és technikai laboratóriumában egymást érték a lopások. Elloptak palack alakú platina csészéket, egy műgyemtemi hallgató rajzeszközait, legutóbb pedig egy hétszáz koronát érő platinacsészét. Már az első alkalommal bizonyos volt, hogy a tolvaj nem lehet más, mint műgyemtemi hallgató, mert más nem juthat a laboratóriumba. A rendőrség ebben az irányban nyomozott. Tegnapi azután sikerült elfogni a tolvajt, aki *Beutum* Miksa, tadosi születésű huszonhat éves IV. éves műgyemtemi hallgató. Beismerte, hogy a legutóbbi lopást, a hétszáz koronát érő platinacsészé ellopását ő követte el, a többiről azonban nem tud semmit. Erre a lopásra is az előbbi lopások hátorították fel. Ugy gondolkodott, hogy ezzel a lopással is az előbbieket tolvaját gyanúsítják. Meg azután a tandíját sem tudta kifizetni és az esztendejét nem akarta elvezetni. A lopást is csak azért követte el, hogy a tandíját kitudja fizetni. Az értékes platinacsészét a Ferenciek-terén levő zálogházban háromszáz koronáért elzálogosította. A megtévedett fiatal embert átadták az ügyészségnek.

— (A tanító-sorsjátékra) vonatkozólag néhány lap mai száma azt jelenti, mintha a tanító-sorsjáték irodájából sorsjegyeket loptak volna. Ez a híresztelés merőben téves. Igaz csak annyit, hogy egy *Schlesinger* Gula Jenő nevű egyén, kinek a sorsjegyirodához semmi köze sincs, család uton néhány dohánytözsdeben magát a sorsjátékiroda ügynökének adván ki, az ott elhelyezett sorsjegyekből ötvenhatvan darabot átvett és azokat más helyen értékesíteni megkísérelte. Az illetőt a rendőrség a mai napon letartóztatta, tettét nem tagadja s annak indokál nagymérvű nyomorát említi.

— (A technikus táncestély) rendező bizottsága e hét elején alakult meg. A február hó 4-én tartandó táncestély iránt már eddig is nagy az érdeklődés s tekintve a rendezőség jól kipróbált gárdáját, biztosan remélik, hogy az idei táncestély méltó lesz elődeihöz, melyek mindig tényszerűen sikerültek. A bizottság — mint minden évben — a jövő évben is művészi táncrenddel fog a hölgyeknek kedveskedni.

— (Sztrájk.) *Eszékről* táviratozzák: Ma reggel az összes lakatosmunkások, számszerint százötvenen beszüntették a munkát és tüntetőleg vonulnak végig az utcákon. A sztrájk okául *Schnier* és *Urbán* gépgyárosok eljárását adják, akik az iparhatóság előtt kijelentették, hogy sztrájkoló munkást többet vissza nem fogadnak. A városban zavargástól tartanak, miért is *Belajnic*s rendőrkapitány megtett minden óvintézkedést.

— (A fűtő szerencsétlensége.) *Virág* István mozdonyfűtő Szeged mellett kiesett a gyorsvonatból. A szerencsétlen embert súlyosan megsebesülve Budapestre hozták, ahol a Rókus-kórházba helyezték el. Az állapota életveszedelmes.

— (Strossmayer szélhűtés érte.) Zágrábból táviratozzák, hogy *Strossmayer* püspököt tegnap este szélhűtés érte gyakori palotájában. A kilencven éves püspök elvesztette beszélelképességét s állapotja különben is olyan válságos, hogy rokonait sürgősen hívták hozzá.

— (Világfürdő Vizaknán.) A pénzügyi kormány a vizaknai kincstári birtokon, azon a helyen, ahol a bányából kitört víz néhány évvel ezelőtt negyvennyolcas honvédek tetemét vetette ki, hatalmas világfürdőt építtet. A fürdő Vizakna vízzel elárasztott híres sőtárnáin fog állani. A pénzügyi kormány egy új cölöprendszer szerint magára a vizaknai sőtóra cölöpökre épít gyönyörű fürdőépületet, gyógyító-termekeket, kaszinót, a part mellé modern berendezésű hoteleket s a fürdőszobákba a tó mélyéből csöveken át vezeti a meleg sós vizet, melynek hő oka a fürdőorvos rendelkezése szerint szabályozható lesz. Az építkezést már elkezdték és évről-évre kiterjesztik, úgy hogy két-három év alatt teljesen készen lesz a világraszóló fürdőtelep, melyet nemzetközi jellegűnek szántak. Épp ezért tárgyalás indult meg, hogy a vizaknai fürdőtelep vasuti állomását belevonják a nemzetközi vasuti vonalak menetrendjébe. A fürdőtelep felépítése egy millió koronába fog kerülni.

— (Emlékkönyv-sorok.) Egy svéd gróf egy nagyon érdekes emlékkönyvet nevez magáénak, amelyben három kiváló államférfi életbölcsessége nyilatkozik meg. A nyolcvan éves francia miniszter, *Guizot*, a következőket írta bele: «Hosszu életemben két bölcs szabályt ismertem meg: az első: sokat megbocsátani, a második: semmit sem elfelejteni». E sorok alá egy másik öreg francia államférfi, a híres *Thiers*, a következőket írta: «En pedig azt tapasztaltam, hogy egy kevés feledékenység nem árt a megbocsátás őszinteségének». A lap alján még egy kis hely lévén, a két francia után *Bismarck* írta le véleményét a feledésről és a megbocsátásról a következőképen: «Eletem folyamán megtanultam: sokat feledni és magamnak: sokat megbocsátatni».

— (Elzúllott tűzészázados.) *Szombathelyről* írják: *Repcz-Szent-György* környékén hosszabb időn át egy leronyolt, részeges ember bolyongott, aki szeretett verekedni a falusi korcsmákban, sőt inni is szeretett, de a fizetés ellen mindig tiltakozott. Igazolásra szólítatván fel: irataiból kiderült, hogy a csavargó *Marschall* Viktor lovag, egykori tűzészázados, akit valami lovagias ügyből kifolyólag rangjától megfosztottak. Ez a katasztrófa annyira megviselte a boldogtalan embert, hogy most, mint leronyolódott, hajléktalan ember korcsmáról korcsmára jár.

— (Osztályorszájték.) Az osztályorszájték mai húzásán a következő számokat sorsolták ki:  
5000 koronát nyert: 11463.  
3000 koronát nyertek: 49501 84000.  
2000 koronát nyertek: 45377 100193 103394 18691 53155.

1000 koronát nyertek: 66323 54335.  
500 koronát nyertek: 27697 93455 49596 30254 9474 89155 55539 36659.

300 koronát nyertek: 57609 32341 108535 1491 75657 16423 53277 89751 95733 36301 50236 81624 3800 59383 51985 81124 6977 32884 73958 24237 96603 76694 48154 102212 98348 27678 44650 84138 102848 53730 62427 21493 85758 57490 78173 41943 69499 40832 71839 39129 65582 12295 62070 98088 37139 34196 43281 6554 3358 39301.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

— (Öngyilkosság a nevelő-intézetben.) Berlinből táviratozzák, hogy a Rajna-mentén levő *bottardi* szent Márton-leánynevelő- és javító-intézetben tegnap két növendék felakasztotta magát. Az öngyilkosokat a főnöknő vette észre és hamarosan levágta a köteleket. Az egyik leányt még sikerült magához téríteni, de a másik már meghalt. A leányok néhány nap előtt megszöktek a javító-intézetből és tegnap visszavitték őket. A két szerencsétlen félt a büntetéstől és elárulta társainak, hogy inkább elemészük magukat mind a ketten.

— (Elfogott betörő.) A Csengery-utca 7. számú ház lakói észrevették, hogy *Prosznik* Jánosné gyűmölcsárúsnő lakásába egy toprongyos alak beakar törni. A szomszédok lármát csaptak, amire a betörő futásnak eredt. Üldözöbe vettek és el is fogták. Futásközben egy csomó tolvajkulcsot hajított el. A rendőrségen megállapították, hogy a tolvaj *Kovács* István huszonöt éves tovott multu ctpész. Letartóztatták.

x A magy. kir. szab. osztályosajáték II. osztályának tegnapi húzásán a főnyereményt 70.000 korona összegben Török A. és Társa bankház (Budapest, VI., Teréz-körút 40.) szerencés vevői nyerték.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

\* A Petőfi-Társaság Beöthy Zsoltnál. Főrendiházi taggá való kinevezetése alkalmából a Petőfi-Társaság is egy külön küldöttsége által üdvözölte Beöthy Zsoltot. E küldöttség tagjai voltak: *Herczeg Ferenc* alelnök, *László Mihály*, *Prém József* és *Szana Tamás*. Az üdvözölő beszédet Herczeg mondta, mire Beöthy meghatva válaszolt s e két beszéd hivatva van, hogy még szorosabbra fűzze a Petőfi-Társaság s a Kisfaludy-Társaság közötti testvéries viszonyt.

\* Novelli. A nagy olasz mester harmadik fellépése a Népszínház színpadán visszatetszően üres ház előtt történt. Pedig az a művészet, amit Novelli kifejt, — több elismerést érdemelne. Dedipusz királyt játszotta, Szofoklesz tragédiájának hőst. Az antik tragédiák, legismertebb alakját, aki megöli tulajdon édes apját s feleségül veszi a saját anyját, az istenek sorsintéző hatalma folytán. Nem tudjuk igazán mit csodáljunk Novelli művészetében inkább. Azt-e, hogy az antik kor levegőjébe úgy bele tudja magát élni, hogy beszéde, mozdulatai, maszkja elviszi a hallgatót is ebbe a sejtelmes világba, vagy inkább a megdöbbenő realizmust, amivel visszatükröz minden indulatot minden szenvedélyt — sőt még a legapróbb érzést is. A kis számu közönség nem is fukarkodott az elismerésben.

\* Az Uránia Színház Társaság évfordulója. Az Uránia Színház Részevény-Társaság tegnap délután tartotta a színház téli kertjében negyedik évi közgyűlést Molnár Viktor kultuszminiszteri tanácsos vezetésével. Bemutatásra került az Uránia igazgatóságának jelentése a színház negyedik évről. E szerint a negyedik évben 14 új és 12 régebbi művet mutatott be a színház, összesen 342 esti és délutáni előadás. A színház komoly törekvéseit mutatja, hogy még a távolabb eső földrészeket is olyan írók előadásában igyekszik bemutatni, kik a helyszínén, személyes tapasztalatok után szerzik impresszióikat.

## SPORT.

× Nők tornázása. Az «Aradi Tornaegyesület» női tornaszakosztálya múlt hónapban alakult meg. Mindjárt az első hónapban fényes jövőt ígér az életre való és szép intézmény és újabb bizonyítéka az aradi tornaegyesület életrealitásának, mely lelkesedéssel kultiválja a magyar tornázás ügyét. A szakosztálynak már eddig 40 tagja van. A szakosztály hetenkint háromszor, u. m. hétfőn, szerdán és pénteken déli 12—1-ig tornázik a lyceumi tornacsarnokban.

× Disztornázás. Az Obudai Tornaegyesület folyó hó 19-én, szombat este, fél 7 órakor tartja ezidei disztornáját. Sorrend: 1. felvonulás, 2. szabadgyakorlatok bottal, v. Babel Rezső, 3. csapat-tornázás (I. cs. nyújtó, v. Helmich; II. cs. ló, v. Pösztinger; III. cs. alacsony korlát, v. Babel); 4. verseny (korlát-magas ugrás); 5. assaut-vívás v. Szóts; 6. fokozatos gyakorlatok a roham deszkán, v. Babel; 7. versenybirkózás; 8. díjak kiosztása.

## TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Fadrusz János hagyatéka. Fadrusz Jánosné, nemrég elhunyt kitűnő szobrászunk özvegye a budapesti I—III. ker. járásbíróskamtól örökös bizonyítvány kiadását kérte férje hagyatékára, amely egy budai ingatlanból, butorokból, összes műveinek szerzői jogából, ezer korona készpénzből s néhány részvényből áll. A járásbíróskam ennél fogva felhívja mindazokat, akik a megjelölt ingatlanra és ingóságokra, mint örökösök igényt támasztanak, 45 nap alatt jelentsek be a járásbíróskamnál, mert különben az örökösödési bizonyítványt az özvegynek kiadják.

— Izgatási sajtópör. Az esküdtségi bíróság *Saluszi* Imre hírlapíróit, ki izgatásért állott a törvényszék előtt, tegnap *felmentette*.

— A konok perlekedő. Deme Ida saját ládi föld-birtokos igazi réme a bírónak, teljes életét a bíróságok előtt töltötte s mindig iránta való rosszindulatot olvasott ki a bíróságok ítéletéből. Egyébként elvált asszony, aki felekezetenélkülinek vallja magát. Dr. Benczur Miklós edelényi járásbíró előtt tavaly őszkor vagy hat póre volt, köztük egy Csóré nevezetű munkása ellen, akit súlyos testi sértés miatt vádolt meg. A bíró többször megidézte a bevádoltat, de az feltalálható nem volt. Ezért Deme Ida annyira megharagudott a járásbíróra, hogy ellene feljelentést tett a miskolci törvényszéknél, részrehajlással és igazságtalansággal vádolva dr. Benczur bíró. A miskolci törvényszék nyilvános tárgyalás miatt négy hónapi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. A kassai királyi ítélőtábla két hónapi fogházra szállította le a büntetést, a pénzbüntetést pedig helyben hagyta. A királyi Kuria I. büntetőtanácsa Tarnay János előadásában s Thassy Pál koronaügyész-helyettes indítványára a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult a tábla ítéletéhez.

— A Dreyfus-ügy. Párisból táviratozzák, hogy a revízió-bizottság az idén már aligha fog dönteni Dreyfus pórének újrafelvételé dolgában. A bizottság ugyanis hetenként csak egy ülést szokott tartani és egyedül az eléje terjesztett akták felolvasása három ülést fog igénybe venni.

— Szerelmi dráma egy villában. Szabó Péter hivatalosolga a múlt év folyamán ismeretséget kötött Szabó Ilona szobalánnyal. Nemsokára már megbomlott a béke a szerelmesek között: Szabó féltékenykedéseivel gyötörte a lányt. Ez évi augusztus 22-én kétszer rálőtt a lányra, akit hátán és balkarján meg is sebzett. Szándékos emberölés kísérletének büntetése miatt került ma az esküdtszék elé. A tárgyaláson, melyen Agoraszó bíró elnökölt, a vádlott beismerte tettét, de azzal védekezett, hogy önkivületi állapotban követte el tettét. Szabó Ilona tanuvalomlásában elmondta megismerkedésüknek s szerelmi viszonyuknak történetét, végezetül pedig a mérénylet lefolyását adta elő, megjegyezve, hogy nem kívánja a vádlott megbüntetését. A tárgyalás folyik.

## NYILTTÉR. \*)

Dagóást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

\* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

## KÖZGAZDASÁG.

Nemzetközi szövetkezeti kongresszus. A jövő évben Budapesten tartandó nagy nemzetközi szövetkezeti kongresszus végrehajtó bizottsága gróf *Maitlath József* elnöklele alatt tartott ülésében elhatározta, hogy a *londoni központnak* a jövő év szeptemberét fogja javaslatba hozni, mint olyan időpontot, amely a mi viszonyaink között a kongresszus megtartására legalkalmasabbnak mondható. A kongresszus három napig tart, a külföld legjelesebb szakemberei lesznek itt, ami előreláthatólag nagy hatást fog a magyar szövetkezeti mozgalmakra gyakorolni. Tárgyalásra kerül a fogyasztási szövetkezetek, továbbá az *állami beavatkozás* kérdése, amelynek előadója valószínűleg *Heiligenstadt*, a berlini központi szövetkezeti pénztár igazgatója lesz. Magyar részről e kérdésnél *Seidl Ambrus*, az Országos Központi Hitelszövetkezet vezérigazgatója fogja vázolni az intézet szervezetét és működését. Helyesléssel fogadta a bizottság a titkárnak azt az előterjesztését, mely szerint tekintettel a keleti különleges viszonyokra, külön lennének tárgyalandók azok az okok, amelyek Kelet-Európában a szövetkezetek fejlődését hátráltatják. *Illy mór*don sikerülhet a keleti országok részére a kongresszusban Budapesten erkölcsi központot létesíteni. Gróf *Zichy Aladár*, *Perczel Ferenc* és *Seidl Ambrus* hozzászólása után elhatározta a bizottság, hogy a kongresszust *kiállításal* kapcsolja össze s az idegeneknek módot fognak nyújtani a budapesti és a főváros környékén levő szövetkezeti alkotások megtekintésére. Érdekes látni való lesznek a kiállításnak azok a grafikus táblázatok, amelyek az egyes

országokban működő szövetkezetek fejlődését tüntetik fel. A londoni központ minden alkalmas módot felhasznál a kongresszus népszerűsítésére s a belga, holland és német szövetkezetek már bejelentették közreműködésüket.

Magyar élelmiszerek a tengeri hajókon. Ismeretes dolog, hogy az országos magyar gazdasági egyesület mozgalmat indított meg, hogy a Fiuméből kiinduló hosszabb tengeri utra felszerelt hajók élelmiszer ellátása *magyar produktumokból* történjék. *Tallian Béla* földmívelésügyi miniszter előnk érdeklődéssel kíséri az akciót, amelynek tanúsága az is, hogy *Lestyánszky Sándor* miniszteri tanácsost a kérdés helyszíni tanulmányozására Fiuméba küldötte. *Lestyánszky* miniszteri tanácsos társaságában utazott *Forster Géza*, az O. M. G. E. igazgatója, nemkülönben a tejjgazdasági felügyelőség küldöttje, *Sierbán János* orsz. tejjgazdasági felügyelő is.

Könyv a havasi legelőkről. *Tallian Béla* földmívelésügyi miniszter megbízta *Pirkner János* állategészségügyi főfelügyelőt, hogy a *havasi legelők* okszerű használásáról, a *havasi tejjgazdaságokról* alkalmas *kézikönyvet* írjon. Mint ismeretes, ezt a megbízatást megelőzte *Pirknernek* Svájcban való tanulmányutja, ahol módja volt olyan tapasztalatokat szerezni, melyek a hazai havasok gazdasági kihasználásának kérdésénél hasznosan értékesíthetők.

## BUDAPESTI TŐZSDÉK.

### Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 5000 mm. változatlan áron.

### Készárúziót.

Buza:

*Tiszavidéki*: 100 mm. 79.8 k. 8.10 korona, 500 mm. 80.5 k. 8.05 korona, 500 mm. 80 k. 8.05 korona, 100 mm. 79.8 k. 8.07.5 korona, 100 mm. 79 k. 8.00 korona, 100 mm. 78 k. 7.05.5 korona, 100 mm. 79 k. 8.00 korona, 100 mm. 77.3 k. 7.65 korona.

*Fejérmegyei*: 150 mm. 78 k. 7.83 korona.

*Pestmegyevidéki*: 100 mm. 80 k. 8.02.5 korona, 400 mm. 80 k. 7.95 korona, 600 mm. 78.5 k. 7.85 korona, 600 mm. 78.5 k. 7.82.5 korona, 150 mm. 77 k. 7.70 korona.

*Bácskai*: 300 mm. 78 k. 7.90 korona, 300 mm. 78 k. 7.87.5 korona.

*O-Becsei*: 1675 mm. 77.5 k. 7.80 korona.

*Babai*: 2600 mm. 77.5 k. 7.70 korona.

*B.-Szt.-Györgyi*: 3500 mm. 77.5 k. 7.70 korona. *Rozs*: 1100 mm. 6.35 korona, 500 mm. 6.30 korona.

*Zab*: 100 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.60 korona, 100 mm. 5.57 korona.

*Tengeri* (új áru): 100 mm. 5.— korona, 200 mm. 4.94 korona, 500 mm. 4.70 korona.

*Lucerna*: 21 mm. 61.— korona.

*Lóhere*: 140 mm. 58.— korona, 100 mm. 55.— korona.

### Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén szilárd volt ugyan az irányzat, de csakély maradt az üzlet. Délben megélenkült az üzlet és az árfolyamok az egész vonalon emelkedtek.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	690.—	690.25	689.50	—
Magyar hitel	777.—	780.25	779.50	—
4% koronajáradék	99.10	99.10	—	—
Leszámitolóbank	465.—	465.—	465.—	—
Jelzálogbank részv.	525.—	525.—	525.—	—
Rimamurányi	504.—	504.—	504.—	—
Allamvasut	682.—	682.50	681.75	—
Városi villamos	333.—	333.—	333.—	—
Budapesti Közut	615.—	615.—	615.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	692.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	781.—	—	—	—
4% koronajáradék	99.10	—	—	—
Leszámitolóbank	465.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	525.—	—	—	—
Rimamurányi	505.—	—	—	—
Allamvasut	683.—	—	—	—
Városi villamos	333.—	—	—	—
Budapesti Közut	615.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

**Szájpadlás nélküli amerikai műfogak** Főlegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Egy óra alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás **Barna J.** egyedüli specialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében **BUDAPEST, VII. kerület, Kerepesi-ut 26. szám.**

**SZINHÁZAK.**

Péntek, 1903 december hó 18. án.

**M. kir. Operaház.**

Zárva.

**Nemzeti színház.**

Zárva.

**Népszínház.**

Bonaparte.

Történelmi színmű dalokkal 4 felv. és 7 képben. (Dumas után) Irta: Dr. Beldi Izor. Kezdeté 7 órakor.

**Vígsház.**

A kutya mosó.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Tristan Bernard. Kezdeté fél 8 órakor.

**Király színház.**

Makrancos hölgyek (Lysistrata).

Operett 2 felvonásban. Irta: Bolten-Baekers. Kezdeté fél 8 órakor.

**Uránia.**

Frizzo.

Színpadl átvaltozó művész vendégjátéka. Kezdeté fél 8 ó.

**Schoffola Ernő** A rugóanyaggyártás meghonosítója Budapest, VI., Andrássy-ut 2. Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre árjegyzék ingyen.

**FOLISE CAPRICE**

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leltner és Keleti.

Ma nagy ujdonsági estély!

11 órakor! 11 órakor

**Az élet komédiája.**

I. kép. A büneset. Paródia irta: Caprice, rendező: Rott S

Ezt megelőzi! Fél 10 órakor!

**Hivatásos szerelem.**

Bohózat, irta Szatir, rendező: Steinhurd G.

A remek télikertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

**Elegáns női ruhákat**

készíték saját műtermében mérték után 15 és 18 frt-ért. A 18 frtos ruhák 2 frt 50 kros divatszövetből készíthetnek. — Elegáns Cibelin-Costum, reformalij és Paletó, a téli divat díszje 15 és 18 frt. — Elegáns angol és francia Szalonlejtetek 18—20 frt és teljebb.

Téli kabátok és Paletók, finom fekete posztóból elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 frt. — P. nyolcak flanel vagy barchetból 3 frt 0 kr., 4 frt 50 kr. — Inblou-ok flanel vagy barchetból 90 kr., 1 frt 20 kr., 1 frt 40 kr. — Divat inbluzok atlasz flanelből 1 frt 90 kr., 2 frt 20. — Finom kocka és sávos szövetekből 1.60—1.90 frt, 2 frt 20 kr., 2 frt 80 kr., 3 frt 80 kr. Vidéki megrendelések lelkismeretesen eszközöltenek. M-rték megadás fel-öböség, alsóböség, ujjja hossza vagy egy jól aló derékás alhoszsa beküldendő.

**BRUCK ZSIGMOND**  
CESENGERY-UTCA 35. Andrássy ut 61. sarok.

**„Gobeságok” II. KIADÁS** kacagtató székelyhistoriák  
Postaköltséggel együtt 1K.40.Érb  
küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST, X. kerület

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLÖCSÖBB.

**PAP LAN PAP LAN PAP LAN**



ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY I ACÉLSODRONY  
3KIVEHETŐ MATRAGGAL 10Frt. ÁGYBETÉT 5Frt.

**GICHNER JÁNOS**

paplan, matrác és kárposatúru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző árú kicseréltenek, vagy a pénz visszaadatik.

Magyar kir. államvasutak Üzletvezetősége Szeged.

35.160—1903/III. szám.

**Pályázati hirdetmény.**

A Temesvár-Józsefváros állomáson megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi május hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1909. évi április 1-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére.

**Bérbeadandó helyiségek:**

3 lakószoba	87 m <sup>2</sup>	1 előkamra	15 m <sup>2</sup>
2 konyha	106 m <sup>2</sup>	1 edénykamra	14 m <sup>2</sup>
3 cselédszoba	48 m <sup>2</sup>	1 fűskamra	15 m <sup>2</sup>
1 mosókonyha	24 m <sup>2</sup>	1 fa- és szénpince	55 m <sup>2</sup>
3 tálató	64 m <sup>2</sup>	1 zö dségnince	24 m <sup>2</sup>
1 mosogató	26 m <sup>2</sup>	1 mángoló	17 m <sup>2</sup>
1 kis étterem	94 m <sup>2</sup>	4 borpince	214 m <sup>2</sup>
I-II. oszt. étterem	182 m <sup>2</sup>	2 padlás	459 m <sup>2</sup>
1 különétterem	35 m <sup>2</sup>	1 jégverem	100 m <sup>2</sup>
1 előszoba	9 m <sup>2</sup>	1 gazdasági udvar	220 m <sup>2</sup>
1 előterem	5 m <sup>2</sup>	2 árnyékszék	— m <sup>2</sup>
1 kamra	10 m <sup>2</sup>		

**Elárusítási engedély:**

III. oszt. váró- és étterem	243 m <sup>2</sup>
Fedett perron rész	90 m <sup>2</sup>
Kert	125 m <sup>2</sup>

Az egykoronás bányezzel ellátott és «Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiírt Temesvár-Józsefváros állomása pályaudvarán levő vendéglő üz'etre» leíráttal ellátott lepecsételt, borítékba zárt nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi december hó 19-én déli 12 óráig az aulirt üzletvezetőség általános főnöknél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújthatók.

Bánatpénz fejében a bérletre 800 azaz nyolcszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi december hó 18-án déli 12 óráig vagy személyesen átadandó vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 nappal nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétől nyert elismervény nem csatolandó.

Megjegyeztetik, hogy a közös célra szolgáló III. osztályu váró- és étterem fűtése és világításának fele a vasut által viseltetik.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama a att megtekinthetők miért is az ajánlattevőkről feltéte ezteük, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitzűtött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételre figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi november hóban.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Az üzletvezeiőség.

**Törlesztéses készpénz-kölcsön.**

Aki földbirtokára törlesztéses kölcsönt akar felvenni, forduljon egész bizalommal a

**Földhítel közvetítő hivatal-hoz**

Iroda: Budapest, VIII., Rákóczy-utca 2. sz.

100 korona után évenként tőkétörlesztés és kamattal együtt jelenleg: 65 évre 4-60 kor., 50 évre 4-80 kor., 45 évre 5-45 kor., 40 évre 5-80 kor., 35 évre 6-20 kor., 30 évre 6-25 kor., 25 évre 7-25 kor., 20 évre 7-90 kor. Beküldendő: Kataszteri birtokiv és telekkönyvi kivonat. Előleg nem kívántatik. Az összeg készpénzben lesz fizetve. Adós tartozását bármikor visszafizetheti. Az intézet nem mondhat fel. A kölcsön gyors kieszközlése biztosítottik. Konvertálások bélyegmentesek. Prospektus és levélbeli felvilágosítás ingyen.

**Megjelent!**

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, **Ben-Húr**, regény Krisztusról, két díszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ara a két kötetnek 12 korona.

Sienkiewicz **Henrik, Quo vadis?** regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lengyelből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Sienkiewicz **Henrik, Volyodyjovszki ur.** (a kis lovagi tört. regény a lengyel-török háboru korából). A két kötet (290 és 283) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May **Károly, Karácsony**, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 6 korona.

Kaphatók a **Magyarság** kiadóhivatalában.

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-u. 28.

**Hirdetéseket**

felvesz a

**„Magyarság”**

kiadóhivatala

Szentkirályi-u. 28.

és fiók-kiadóhivatala

VIII., Kerepesi-ut 29. sz.

**Brázay-féle**

**sósorszesz.**

Használati utasítás minden üveghöz mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindentől.

**A MAGYAR FÖLD.**

Két kötet. Irta Sziklay János. Két kötet.

Szép félvászonkötésben, színes borítékban 1 kor. 20 fill.

Magyarság földrajzanak ezen népies ismertetését nem ajánlhatjuk eléggé egy nép- és olvasóköreinek, valamint hazánk földrajzi leírás iránti érdekő olvasóink figyelmébe. Érdekes és tanulságos tartalma egyaránt ajánlatossá teszi megvásárlását.

Megrendelhető

a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Megjelent s a Szent-István-Társulat kiadásában kapható

**„Családi Regénytar”**

Ara 1 korona.

**A „HARISNYAKIRÁLY”**

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a  
Elismert legjobb harisnyak.

Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

**Elismert kiváló jóminőségű**

**Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!**

**férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó**

**Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.**

**Dus választék flu- és gyermekruhákban.**

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 109

**Minden szó 3 fill. Vastagabb betűből 5 fill. APRÓ HIRDETÉSEK** A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges választékyet beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges választékyen felül még 40 fillér küldendő.

**Művészies munka!**  
**KLEIN ADOLF**  
férfi-szabó üzletében  
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.  
„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öt-től nyolcig felöltőt 15 fillértől felelőbb gyapjuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Welner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabónál szereztem.

**Kétszobás**

lakás február 1-én átadó elutasítás miatt, VI., Szondy-utca 74. Macsotai Sándor.

**Törlesztéses készpénz-kölcsönt**

**földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, háztársaságok, telkek stb. tővábbá környékbeli ingatlanok II. és III-ik tételére 4-7%-os kamattal; személyi hitelt kezes és kezes nélkül minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácfa-utca 10. Levélbeli felvilágosításra választékyet küldendő.**

**Licht Mór**

uri- és női cipésmester  
Budapest, Váci-körút 55.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. Mértékszerinti megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

**Egy villa**

szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

**Bloch S.**

okl. tan- és gyakorló könyvelő. Erzsébet-körút 58. képez leöltöket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és költős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbeli sajtálíthatják el a könyvitelt.

**1 forint**

heti részletre elegáns férfiruha mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

**Csinosan butorozott**

szoba két urnak azonnal kiadó. VIII., Agteleki-utca 2-ik szám, II. em. ajtó 10.

**Függönyök**

felrakását, díványokat, fotelekat, matracokat, ablaknárnákat olcsón elkészíték háznál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

**Domonkos Lajos**

uri és női cipész mester  
Budapest, Teréz-körút 32.  
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. Mértékszerinti megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

Jelszó: pártoljunk a hazai ipart!

**Orlik András**  
cipész-mester

Budapest, VII., Csömöri-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermekcipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Női cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Gyermek-cipők 1 ft 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerinti megrendelések a legolcsóbb árban számítatnak. Javítások gyorsan s fontosan eszközöltetnek.

**Gyermek és női ruha**

készítést olcsón elvállalom Logódy-u. 104. ajtó 5. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

**SZELLO R.**

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára  
Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerinti megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

**DRESZMANN KAROLY**  
BUDAPEST

borotva homorú-köszörűlde villanyerővel - Különleges-ségi üzlet borbály- és fodrászati-cikkekből. - Nagy raktár angol és svéd borotvákban. - Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenhiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

**Butort**

és kártyos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót VI., Lázár-utca 18.

**Hét éves**

fiutól, télikabát 4 fillért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2046

**Alapos oktatást**

a francia-, angol-, olasz-magyar- és német-nyelvből (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnő, ki az illető országokban tartózkodott. Kitünő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

**Egy intelligens**

29 éves szépírású, nőtlen székely fiatalember belépésre címzői, irnői, ispani vagy más ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2068

**Dijtalanul**

meglátogatok kezes-nélküli kölcsönügyekben önálló, hitelképes egyéneket diskret gyorsabb lebonyolítás céljából. Ajánlatok - állás, foglalkozás megjelölésével - Alvinczy Sz. Képiró-utca 11. küldendők. Választékyet.

**Volt kereskedő.**

34 éves nős keres állandó bizalmiállást. Cím a kiadóhivatalban. 3017



Elismerő nyilatkozat az „Erzsébet” állami nőiskolától. Dus választékban izékes képminták kaphatók CZAMRA KÖRÉRT Budapest, IV., Párisi-utca 5. (vált Zsib-árus-utca). - Egyedüli kézmunka üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet. - Vidékre árjegyzék bérmentve. Congress függönyszövetek sima és ajtóros óriási választékban, minták ingyen és bérmentve.



**I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.**  
Olcsó, szolid árak!  
Pontos kiszolgálás!  
Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruház.  
Magyar gyártmány!  
**ASZÓDI S. \* és TÁRSA**  
férfiszabó-mester.  
VIII., Kerepesi-ut 41.  
(Adria-szálló épület.)  
Nagy választék angol és francia divatelmőkben. Mérték szerinti megrendeléseket az általánosan elismert 14 ftt árakban a legújabb divatolnékből készíttetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 126

Budapest legnagyobb szörme bevásárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukasz Sztóla gallérokban. Viszont eladónak ritka alkalom.

**TSUK MIKSÁNÁL. ANDRÁSSY-UT 31. SZ. KIRÁLY-UTCA 38. SZ.**

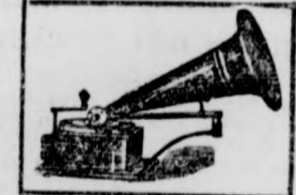
**Balaton csarnok**  
Saját épületében kávéház és szálloda  
ma megnyílt ujonnan átalakítva. Naponta kitünő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20%o engedmény. Tisztelettel!  
157 Veszprémi Steiner Sándor.

**Figyelem!** Cégünk új kedvezményt nyújt alként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít hü kivételben 50 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az árköltségszámot, 1 ft 50 kr-t számítunk.  
Az ipar 12 forint 1 darab összecsatolható vaságy szőcsodája! 12 forint 50 krajár egy darab selyempaplan fodorról és szőböl, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GICHNER TESTVÉREK** BUDAPEST, Muzem-körút 27.  
Páris- és matrogán, szőnyeg- és vasbutorraktár.  
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Bámulatos egy „Columbia” grafon hangtisztasága és tiszta hangkijetése, erőssége! „Columbia” lemezek utólréhetetlenek!! Párisi világiállításon „Grand Prix”-el kitüntetve. - Kis lemez K 2.50, nagy lemez K 5.-. „Columbia” (Hartguss) hengerek K 1.75.



Telefon 62-88.

Telefon 62-88.

**Wiegand és Társa**  
BUDAPEST, VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

**GOBESAGOK** Kacagtató székelyhistoriák II. KIADÁS  
Postaköltséggel együtt 1K.40F-ért küldi: PÉTEREY TAMÁS BUDAPEST, Kertész

**BUTOROK** a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.